

שיחת השבוע

הדבר יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

ברכה לשנה טובה

לקראת השנה החדשה נוהגים לכתוב 'פדיון-נפש' ולבקש שנה טובה ומתוקה. כותבים את השם הפרטי המלא ושם האם ומציינים את המשאלות. רצוי להחליט קודם-לכן החלטה טובה בענייני תורה ומצוות. לאחר מכן נהוג להניח את המכתב באחד מספרי הרבי מליובאוויטש, ולשגרר אל הציון הקדוש (מס' הפקס: 001-718-7234444).

עלוני חג חדשים

לקראת שנת תשע"א הפיק אגף ההוצאה לאור של צעירי-חב"ד מגוון של עלוני-הסברה חדשים. עלון נרות שבת-קודש נדפס בכחצי מיליון עותקים, ובו לוח זמני הדלקת הנרות לכל השנה. כמובן מופיעה סדרת עלונים מהודרים על חודש אלול וחגי תשרי, לילדים ולמבוגרים.

חובה לבדוק מזוזות

הממצאים שנתגלו במבצע הרחב שצעירי-חב"ד מקיימים בחודש אלול לבדיקת המזוזות מוכיחים את הצורך בבדיקה סדירה של המזוזות. בבדיקת כחמישה-עשר אלף מזוזות התברר כי רק 38% מהן היו כשרות, 18% מהמזוזות חייבו תיקונים, ואילו 31% מהמזוזות היו פסולות לגמרי! המוקד הארצי שמספרו *3770 פועל בימים א"ה מ-9 בבוקר ועד 9 בערב, ובימי שישי עד 11:30 בבוקר.

'דבר בעתו' תשע"א

לוח-השנה של הרב מרדכי גנוט, 'דבר בעתו', מופיע זו השנה ה-26. בלוח כל המידע הדרוש לכל יום: השיעורים היומיים, הלכות, מנהגים, זמנים, קורות העיתים, מידע אסטרונומי ועוד. בלוח החדש 1536 עמודים, ונלווה לו לוח זמני היום לערי הארץ וחול. הפצה: טל' 072-2328620.

זמני השבוע

ניו-יורק	דטרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
7:08	7:46	7:21	6:59
8:06	8:45	8:12	7:54

כניסת השבת
צאת השבת

פרקי אבות: פרקים ה"ז

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

חיבור לשורשים בסיס לאחדות

אין זה מקרה כי הכרזת החרם על מאות אלפי יהודים באה מפי אותם 'אנשי תרבות', העוסקים כבר שנים בקעקוע כל הקדוש והיקר לעם היהודי

אם משמיטים את הבסיס המשותף לכל בני העם היהודי, מקבלים באמת אוסף של שבטים ושל קבוצות. מה קושר יהודי עולה מרוסיה עם יוצא צפון אפריקה? מה המשותף ליהודי ממאה שערים ולבן קיבוץ השומר הצעיר? מה מחבר יהודי בעל השקפות 'מניות' ברורות עם יהודי המחזיק בעמדות 'שמאלניות' חדות?

דבר אחד קושר ומחבר את כולנו - היותנו יהודים, המחברים לתורה אחת ולמורשת רוחנית משותפת. אחד מקיים יותר והשני מקפיד פחות, אבל כולנו יהודים והתורה היא של כולנו. אחד שר את התפילה בנעימה אשכנזית והשני מזמר אותה בנעימה מזרחית, אבל כולנו מתפללים לאלוקים אחד ומתאחדים באמירת 'שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד'. וגם מי שאינו נוהג להתפלל מרגיש שייך לתפילה שהתפללו אבותיו ולמסורת המשותפת לכולנו.

לא נתייאש

לעומת זה, ה'תרבות' שמייצרים אותם שחקנים ומחזאים היא תרבות של נתק ושל ניכור כלפי המורשת היהודית. היא מקדשת את התרבות הנכרית ובזה לערכים היהודיים. יהודים מאמינים מוצגים שם באור שלילי ומעוות, מתוך שאיפה להדביק להם את כל המגרעות האנושיות. אין זו תרבות שמרוממת את הנפש, אלא תת-תרבות שמטפחת התבהמות ולעג לערכים רוחניים.

אבל אנחנו לא נתייאש מהאחדות, וגם על אותם אחים תועים לא נוותר. בשנים האחרונות מסתמנת מגמה מרעננת של שחקנים ויוצרים שחשים מיאוס מתרבות ההבל והריק ומחפשים את דרכם אל הערכים הרוחניים ואל האמונה. לא-מעטים מהם מפנים את כישורונם לאפיקים חיוביים, וממחישים כיצד הכלים האלה יכולים להנחיל ערכים ולעורר למחשבה חיובית.

המגמה הזאת תגבר ותתחזק בע"ה, כפי שהתורה מבטיחה בפרשתנו: 'ושבת עד ה' אלוקיך ושמעת בקולו', ואז גם הקב"ה ישוב אלינו ויביא לנו את הגאולה האמיתית והשלמה.

שבוע הזה נפתח בסערה הציבורית שהתעוררה בעקבות מכתבם של אנשי תאטרון, שהצהירו כי לא יסכימו להופיע לפני תושבים ברחבי יהודה ושומרון. אין זה מקרה כי הקריאה הפלגנית הזאת, שהיא בעצם הכרזת חרם על מאות אלפי יהודים, באה מפי אותם 'אנשי תרבות'. ה'תרבות' שהם מייצגים עוסקת כבר שנים בקעקוע כל הקדוש והיקר לעם היהודי ובהלעגה לאהבת העם והארץ, ואך טבעי שהיא מוליכה לקרע בעם.

הדבר קורה בדיוק בשבוע שאנחנו קוראים בו את המילים המופלאות המבטאות את אחדותו של העם היהודי: "אתם ניצבים היום כולם לפני ה' אלוקיכם, ראשיכם שבטיכם... מחוטב עציך עד שואב מימך". התורה מציגה תפיסה מעמיקה של אחדות. אכן, יש הבדלים בין יהודי אחד למשנהו. יש 'ראשיכם שבטיכם' ויש 'חוטב עציך' ו'שואב מימך'. אך כולם 'ניצבים' ועומדים יחדיו ועוברים "בברית ה' אלוקיך".

בהעדר בסיס משותף

בימים לא-רחוקים הייתה אחדות העם טיעון מכובד בוויכוח ציבורי. כשאמרת שיש לעשות דבר-מה, או להימנע מעשיית דבר-מה, למען אחדות העם, זה היה נימוק ברור ומובן מאליו. בינתיים התפתח כאן תהליך מסוכן של היפרדות. במקום לדבר על עם אחד התחלנו לדבר על שבטים וקבוצות. כיום השאיפה היא שנצליח לגבש דרך שבה הקבוצות הנבדלות האלה יוכלו לחיות בשלום זו עם זו, וגם השאיפה הזאת נהפכת בהדרגה לחלום יומרני.

אפשר לקרוא לזה העמקת הקיטוב, אבל אין זה אלא תיאור מצב ולא הצבעה על שורשיו וסיבותיו. הסיבה האמיתית לתהליך הזה נעוצה בהתרחקות מהמטען התרבותי המשותף, שלידך את העם היהודי לדורותיו. כאשר המורשת היהודית כבר אינה משותפת לכל חלקי העם ורבים אינם מכירים אפילו את ערכי-היסוד שלה, קשה לגבש תודעה של עם אחד.

פסוקים בעלי מסר לימים האלה

ברית נצחית

בהמשך הפסוקים התורה מבהירה את המטרה והתכלית של ההתאחדות הזאת: "לעבדך בברית ה' אלוקיך ובאלתו אשר ה' אלוקיך כורת עמך היום". מטרת ההתאחדות היא להכניס כל יהודי בברית עם הקב"ה ולקבל את שבועתו. זו ברית שהקב"ה כורת היום, מחדש, עם כל יהודי ויהודי, ואנחנו מקבלים עלינו מחדש את מלכותו ומכתירים אותו למלך עלינו ועל העולם כולו.

בזכות הברית הזאת הקב"ה מבטיח שעם ישראל יהיה עמו: "למען הקים אותך היום לו לעם". כאשר עם ישראל מתנהג בחיי היום-יום על-פי הוראות התורה ומקיים את מצוות ה' – הוא נעשה עמו של הקב"ה וזוכה לקיום נצחי. על-ידי כך אנחנו זוכים לכתיבה וחתומה טובה, לשנה טובה ומתוקה, בגשמיות וברוחניות, בטוב הנראה והנגלה.

(אגרות קודש כרך כ, עמ' שמב)

את הכוח לכך הם מקבלים מהמילה הבאה בפסוק: "כולכם". כאשר כל בני-ישראל מלוכדים ומאוחדים יחדיו, אין הם מתרשמים מהעולם שמסביבם, והם יכולים לעמוד בתקיפות נגד כל הקשיים וההפרעות.

מקור האחדות

אך עצם האחדות הזאת דורשת הסבר. איך ייתכן ליצור אחדות יציבה ואמיתית בין בני-אדם נבדלים, והלוא כל אחד ואחד חושב בדרך אחרת ויש לו מניעים אחרים ושאיפות אחרות?

התשובה ניתנת בהמשך הפסוק: "לפני ה' אלוקיכם". ההתאחדות של כל היהודים אפשרית משום שבעצם הם קשורים בנשמתם. בכל יהודי יש נפש אלוקית, שהיא "חלק א-לוה ממעל ממש". וכאשר כל נשמות ישראל עומדות לפני הקב"ה, מתוך תחושה שהוא "אלוקיכם" (כוחכם וחיותכם) – הדבר מביא התאחדות במידה המלאה ביותר בין יהודי אחד למשנהו ובין כל יהודי יחיד לכלל-ישראל.

ימים האלה הם ימי ההכנה לשנה החדשה, ואנו מתפללים ומקווים כי תהיה טובה יותר בכל המובנים. ומכיוון שכל דבר בחיי היהודי מונחה על-פי התורה, ודאי שגם עניינם של הימים האלה מופיע בבהירות בפרשה שאנו קוראים בתורה.

פרשת ניצבים נקראת תמיד לפני ראש-השנה, והמילה "היום" ("אתם ניצבים היום") מכוונת לראש-השנה. זה היום שבו כולנו ניצבים ועומדים לפני הקב"ה. לפיכך הפסוקים שהפרשה נפתחת בהם נושאים את המסרים המיוחדים לימים האלה.

עמידה יציבה

בראש ובראשונה התורה אומרת: "אתם ניצבים". יהודים צריכים לעמוד עמידה איתנה, יציבה ומוצקה. אמנם הם "המעט מכל העמים", ובכל-זאת הם עומדים ביהדותם מתוך עוצמה ובלי להתכופף לפני העולם הלא-יהודי הגדול שמסביבם.

מן המעיין הקהל | מאת הרב אליעזר ברוך

אמרת השבוע

להעלים ולסלוח

פעם אחת עמדה אישה אחת בפתח חדרו של הצדיק רבי אברהם-יהושע השל מאפטה, המכונה 'אוהב ישראל', אך הצדיק הורה למשמשו שלא להכניסה. כשהתעקשה האישה קרא הרבי לעברה: "הלוא אתמול חטאת חטא פלוני, ועכשיו את באה לפניי?!"

החווירה האישה ופרצה בבכי, אך מיד התאוששה ואמרה: "גם הקב"ה יודע את חטאיו של האדם, ובכל-זאת אינו מכלימו ואף מוחל לו על חטאיו. והרבי מאפטה אינו יכול להתאפק מלגלות את חרפתה של אישה מסכנה?!"

הורה הצדיק למשמשו לקבל את פתק הבקשות מיד האישה, וכשעין בו זלגו עיניו דמעות. הוא היה אומר כי מעולם לא ניצחהו אדם אלא אישה זו, שצדקה בדבריה.

לפני החזרה לעבודה

לאחר שעברה שנה שלמה של איסור מלאכה בשדה ובכרם, בני העם כבר משתוקקים לעבודה גופנית. לכן בא הצינור שדווקא אז, עם הגעגועים לחזרה לעבודה, יש לעכבם ולקרוא לפנייהם את תורת ה'. להחזיר בליבם, שגם בעת ההשתוקקות לדברים חומריים ישתדלו לקרב את עצמם לתורה ולמצוות.

(משך חכמה)

שכר להורים

"והטף למה באים, לתת שכר למביאייהם" (חגיגה ג). אם האנשים והנשים עלו לירושלים, ודאי שנאלצו לקחת עמם את הילדים, שהרי לא יכלו להשאירם לבדם. אבל התורה כותבת זאת כדי שיהיו 'מצווים ועושים', ועל-ידי כך נשכרים וזוכים בעוד מצווה.

(רבי מנחם-מנדל מקוצק)

חינוך מלידה

"האנשים והנשים והטף". לדעת ה'מנחת חינוך' גם תינוק שנולד הוא בכלל המצווה. נמצאנו למדים שחינוכו של ילד יהודי מתחיל מיד עם לידתו.

(הרבי מליובאוויטש)

הפערים מיטשטשים

"הקהל את העם האנשים והנשים והטף" (דברים לא,יד). שנת השמיטה מביאה שלום ואחדות. בשנה הזאת מיטשטשים הפערים בין המעמדות. לכן בתום השנה הזאת יפה לקיים את מצוות "הקהל את העם".

(כלי יקר)

הכול שווים

"תקרא את התורה הזאת" (דברים לא,יא). ב'הקהל' התאחדו כל ישראל למציאות אחת. לכן קראו אז בתורה שבכתב, שכן חלק זה בתורה הוא למעלה מהבנה והשגה, ובעינין זה כל ישראל שווים.

(הרבי מליובאוויטש)

המלך מקהיל

עניינה של מצוות 'הקהל' קיימת גם בעבודתו הרוחנית של יהודי. על כל יהודי להקהיל ולקבץ את כל כוחות נפשו, וכל מחשבותיו דיבוריו ומעשיו, ולהכניסם לתוך בית-המקדש הפנימי שלו. וכיצד עושים זאת? – על-פי דברי רש"י: "המלך הוא קורא". הקהלה זו נעשית על-ידי ה'מלך', על-ידי התבטלות וקבלת עול מלכות שמים.

(לקוטי שיחות)

מכר את הרבנות

הטענות על השוחד הזקן הסעירו את תושבי העיר קו'קלוב שבפולין. שנים רבות עשה את מלאכתו נאמנה, והיה ידוע ביראת-השמים שלו, בהידוריו ובהירותו הרבה. לא היה בעיר מי שפקפק בכשרות הבהמות והעופות ששחט. אולם בעת האחרונה ניכר היה כי הזקנה נותנת את אותותיה בשוחד הזקן. ידידו החלו רועדות.

הכול ידעו כי העברת השוחד ממשרתו היא צעד מכאיב וקשה, אך לא הייתה ברירה. כמה מבני העיר פנו אל רב העיר, הגאון רבי שלמה שטנצל, וסיפרו לו על מצבו של השוחד.

הרב שטנצל היה חסיד לבית רדומסק-סוכוטשוב. בגיל צעיר נודע בחריפותו ובבקיאותו, ולמד תורה מפי גדולי הדור בזמנו. בהיותו בן עשרים ואחת בלבד מונה לרב הראשי של העיר צ'לז, וכעבור כמה שנים קיבל את רבנות העיר קו'קלוב.

עתה עמד הרב הצעיר לפני התמודדות קשה ביותר. הוא החליט לזמן אליו את השוחד ולבחון את עבודתו. השוחד הבין את סיבת זימונו אל הרב, והתייצב לפניו מושפל.

הרב ביקש מהשוחד הזקן לשחוט תרנגול לנגד עיניו. השוחד רצה להוכיח את יכולתו, וזרזותו תפס את התרנגול ועשה את המלאכה, אבל הרב הבחין ברעד ניכר בידו של השוחד, שאחזה בסכין. התברר כי השוחד אינו מסוגל עוד לעסוק במלאכת השחיטה, שאחד מתנאיה שהסכין ישחט שחיטה חלקה וללא רעד.

בלב כבד נאלץ הרב להודיע לשוחד כי מהיום והלאה לא יוכל עוד לעסוק במלאכת השחיטה. השוחד שב לביתו במפח-נפש, ובעיר החלו להתארגן למציאת שוחד שימלא את מקומו.

שבועיים חלפו. ערב אחד, בשעה מאוחרת, כאשר הגאון רבי שלמה ישב ועסק בתורה, נשמעו דפיקות בדלת. בפתח עמדו השוחד הזקן ואשתו, שפופים ונכלמים. הרב הזמינם להיכנס וביקש לשמוע את אשר על ליבם.

בקול שבור הסבירו השניים כי מלאכת השחיטה, שבה עסק הבעל, הייתה מקור פרנסתם כל השנים. לאחר שהופסקה עבודתו כלתה הפרוטה מכיסם, והם באו כמעט עד פת לחם. ליבו של רבי שלמה נשבר. כמה קשה הזקנה, הרהר לעצמו. יהודי ירא-שמים, שנהנה מייגע כפיו ועסק במלאכת-

צבי פרומר, לימים ראש ישיבת חכמי לובלין, וביקש שאם ייודע לרב שטנצל על עיר כלשהי שהתפתחה בה משרת רב, יעדכן אותו על כך. הרב פרומר היה אז אברך צעיר וחיפש משרת רבנות. הוא לא שיער שהתשובה לבקשתו

הקודש בנאמנות כל ימיו, נאלץ עתה להיות חיי עוני ומחסור. הרב הצעיר עודדו והבטיח לפעול למענם. בני-הזוג יצאו מביתו רגועים יותר. בראשו של הרב הבשיל רעיון. באותם ימים פנה אליו בן-משפחתו, הרב אריה-

לומדים גאולה | מאת מנחם כרוד

תשובה שמביאה גאולה

יהודי נדרש להאמין כי הגאולה קרובה לבוא וכי היא עומדת על סף דלתנו ממש. אך הלא ידוע שהגאולה תלויה בתשובה, ואם-כן, איך הגאולה יכולה לבוא עכשיו בשעה שיהודים רבים כל-כך אינם שומרים את התורה ומצוותיה?!

השאלה מבוססת על הנחה שהגאולה תוכל לבוא רק כשעם-ישראל כולו יחזור לדרך התורה, וכשלא יהיו עוד חטאים ועוונות. אולם הנחה זו טעונה בירור. הלא תיקון העולם והחזרתו של עם-ישראל לדרך התורה הם עצמם מתפקידיו של המשיח. גם בדברי הנביאים נאמר שרק כאשר "ייתקע בשופר גדול" יחזרו "האוֹבֵדִים בארץ אשור והנידחים בארץ מצרים", דבר המוכיח כי רק אור הגאולה יחזירם למוטב.

הבטיחה תורה

אכן, הגלות באה "מפני חטאינו", והגאולה תבוא על-ידי התשובה, כפי שהגמרא (סנהדרין צז,ב) אומרת: "כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה". אבל כאן עלינו לברר שני דברים: מהי אותה תשובה הדרושה להבאת הגאולה, וכמו-כן, אם הגאולה מותנית בתשובה, מי מבטיח לנו שעם-ישראל אכן ישוב באחד הימים באמת? האומנם לא תוכל הגאולה לבוא עד שנעשה תשובה שלמה?

בגמרא (שם) יש מחלוקת בעניין זה בין רבי אליעזר לרבי יהושע: "ר' אליעזר אומר, אם ישראל עושים תשובה - נגאלין, ואם לאו - אין נגאלין". רבי יהושע אינו חולק על עצם הצורך בתשובה לפני הגאולה, אלא על מה שרבי אליעזר אומר "אם לאו - אין נגאלין". לדעתו, כשיגיע זמן הגאולה, שום דבר לא יוכל לעכב אותה. אם ישראל יעשו תשובה מעצמם - מה טוב, ואם לאו - יאלץ אותם הקב"ה לשוב בתשובה ולהיגאל: "הקב"ה מעמיד להן מלך שגורותיו קשות כהמן, וישראל עושים תשובה ומחזירין למוטב".

הרמב"ם (הלכות תשובה פרק ז, הלכה ה) קובע בפסק-הלכה: "אין ישראל נגאלין אלא בתשובה, וכבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותו, ומיד הן נגאלין". כלומר, הגאולה תבוא לאחר שעם-ישראל ישוב בתשובה, והתורה הבטיחה שבסוף הגלות ישוב העם בתשובה.

כבר עשו תשובה

אך לאיזה סוג של תשובה הקב"ה ממתין כדי שתבוא הגאולה? האם הכוונה שעם-ישראל כולו צריך לחזור לשמירת התורה והמצוות, ועד אז אין הגאולה יכולה לבוא?! וכי הכרח הוא שכל ישראל יהיו צדיקים גמורים עוד לפני הגאולה?!

בעל 'מנחת אלעזר' כותב בפירושו (ספר 'דברי תורה' מהדורה ג, כד) שהטעיון "שהגאולה מתעכבת עד שישוּבו כל ישראל, זהו נגד מקראות רבים", והוא מביא ראיה מסימני חז"ל על תקופת 'עקבתא דמשיחא', ש"אדרבה, יהיה רוב פני הדור כן (=במצב של 'חוצפא וסג' ושאר הסימנים השליליים). אם-כן, איך יהיה זה דורו של משיח, הרי יעכבו מלבוא משיח עד שישוּבו כולם והיו צדיקים כולם!"; והוא מסיים: "אלא ודאי כי הדברים הנ"ל הם הבל וריק וכזב".

כשמעיינים בתורה, בפרק (דברים ל) שמתאר את התשובה שתהיה לפני הגאולה, מוצאים שתי רמות של תשובה: תחילה תשובה כללית - "ושבת עד ה' אלוֹקֵיךָ", שהיא תביא את הגאולה - "ושב ה' אלוֹקֵיךָ את שבותך... וקיבצך מכל העמים"; ורק לאחר הגאולה תהיה תשובה שלמה יותר - "ואתה תשוב ושמעת בקול ה' ועשית את כל מצוותיו".

הרבי מליובאוויטש התבטא (ספר השיחות תנש"א כרך א, עמ' 323 ועוד) כי "כבר עשו תשובה", והסביר: "אין לך אדם מישראל שלא הרהר תשובה כמה פעמים במשך ימי חייו, שעל-ידי זה נעשה 'בשעתא חדא וברגעא חדא' מרשע גמור צדיק גמור, כפסק-דין הגמרא (קידושין מט,ב) ש'המקדש את האישה על-מנת שאני צדיק, אפילו רשע גמור מקודשת, שמא הרהר תשובה בליבו".

תינתן מהר כל-כך. הרב שטנצל פנה אל הרב פרומר והציע לו עסקה. "מה לרב שטנצל ולעסקים?!"; תהה, אולם מיד נוכח כי מדובר בעסקה מסוג אחר. הסביר הרב שטנצל: "ידוע אני כי קיבלת נדוניה נכבדה לחתונתך. מוכן אני לעשות איתך עסקה ולמכור לך את הרבנות שלי כאן, בעיר קו'קלוב, תמורת מחצית דמי הנדוניה שקיבלת". הרב שטנצל תלה את מבטו ברב פרומר והמתין לתשובתו.

דבריו הדהימו את הרב פרומר. האומנם הרב מבקש להתפטר ממשרתו ולמסור לו אותה תמורת כסף?! הוא הביט שוב ושוב ברב שטנצל וראה כי ארשת פניו רצינית לחלוטין. הוא הבין כי לרב שטנצל יש מן הסתם סיבות נכבדות משקל להחלטתו זו, והשיב בחיוב. באותו יום העביר לידיו את הכסף - מחצית דמי הנדוניה.

בשעת לילה מאוחרת נקש הרב שטנצל על דלת ביתו של השוחד. כשנכנס אל הבית לא האמינו השוחד ואשתו למראה עיניהם. הרב הושיט לידיהם צרור גדול ובו שטרות כסף רבים. זה היה הכסף שקיבל מהרב פרומר, והועבר במלואו לידי השוחד.

הרב אמר לשוחד ולרעייתו כי בכסף הזה יוכלו לכלכל את עצמם עד יומם האחרון, נפרד מהם בלבביות וחזר לביתו. כעבור כמה ימים נודע לכול כי רבי שלמה שטנצל ארז את מיטלטליו ועזב את העיר קו'קלוב, וכי את מקומו מחליף הרב אריה-צבי פרומר.

הרב שטנצל עבר לעיר סוסנוביץ, ושם מונה לראש ישיבה ולאחר מכן לרב דיין העיר. בסוסנוביץ הוסיף לעסוק בתורה, בשקידה מופלאה, ושם נודע בכינויו 'הגאון מסוסנוביץ'.

למרבה הצער, לא זכה לאריכות ימים, ונפטר בה' באלול תרע"ט, בהיותו בן שלושים וחמש שנים בלבד. את ספרו 'קהלת שלמה' הדפיסו בני משפחתו לאחר פטירתו. הספר נדפס בשנת תרצ"ב בפייטקוב, וקיבל את הסכמתם של רבנים בעלי-שם, ובהם מי שהחליף את המחבר ברבנות קו'קלוב, הרב אריה-צבי פרומר. וכך הוא כותב עליו:

"שם לילות כימים ולמד תורה מתוך הדחק, והיה צדיק תמים, עניו ושפל ברוך, ויראת השם חופף עליו כל היום. היה ממיר דחושבתא [=בעלי-החשבון], ומן יום חופתו, שהיה בשנת שבעה עשר לימי חייו, ועד יום עלות נשמתו הטוהרה השמימה... בהיותו בן ל"ה שנים, רשם לו בכל יום לפני שכיבתו איך עבר עליו כל היום במחשבה, דיבור ומעשה, לא הניח דבר קטן ודבר גדול".

(תודה לשולח הסיפור ר' יונתן שרייבר-שטנצל, מצאצאי בעל המעשה)

הפיוטים מעוררים את הנשמה

מפנות מאוד מבתי-כנסת בעולם. "חסידים היו נוסעים ימים רבים כדי להיות בחגים במחיצת רבותיהם. גם אני רוצה להיות במחיצת הרב שלי, כאן בירושלים. לעולם לא אעזוב את הארץ בימים הנוראים", הוא מצהיר.

מעמד שנצרב

מכל מעמדי התפילה שבהם השתתף הוא מתרגש במיוחד באמירת הסליחות בערב יום הכיפורים, ברחבת הכותל המערבי. הרחבה מתמלאת עשרות אלפי יהודים, מכל רחבי הארץ. משה עומד על בימה לצידם של גדולי תורה ורבנים ידועי-שם. "קשה לתאר במילים את עוצמת החוויה הרוחנית כשאני מפיט מול קהל עצום כזה, שאומר את 'סליחות' בערב היום הקדוש", אומר משה בהתרגשות.

בימי חודש אלול הוא עובר לפני התיבה בבית הכנסת של הרב עובדיה יוסף בירושלים. "אני חוזן והתוקע בבית הכנסת. יש לנו קשר מיוחד מאוד. הרב מבין בפיוטים, ובכל פעם משבח אותי. פעם אחת שאלתי אותו איך היה, והוא השיב: 'יותר מדי בסדר'... גם רבנים ספרדים אחרים נהנים משירת. אני מקפיד מאוד להיצמד לשירה המקורית שעברה אצלנו מדור לדור", הוא אומר.

שמירה על המסורת

בימות החול משה מלווה את שירתו בכינור ובעוד. יש לו גם תכנית שבועית ברדיו 'קול ברמה'. "אני מפיט ומביא מדרשים לפרשת השבוע. פעם

רב מערבי חודש אלול. הפיוטן משה חבושה מחנה את רכבו בעיר מודיעין, ליד בית-הכנסת הגדול, שאליו הוזמן. הוא יוצא מהרכב ומרגיש נגיעה קלה בכתפו. אברך עטור זקן מלא מחייך אליו. "אתה מזהה אותי?", שואל האברך. משה נזקק לכמה רגעים עד שהוא נזכר. זה היה אחד מתלמידיו לשעבר באוניברסיטה העברית בירושלים. הוא נדהם מהשינוי שחל בו. השניים מתחבקים דקות ארוכות ופוסעים יחדיו אל בית-הכנסת, לאמירת הסליחות.

שנים מסר משה שיעור שבועי על פיוטים לתלמידי האוניברסיטה. "התלמידים לא באו מרקע דתי, אולם הפיוטים משכו את ליבם", מספר חבושה. "החשיפה לעולם הפיוטים ולתכנים שמאחוריהם גרמה לכמה מהתלמידים לחזור אל המקורות. אותו אברך היה אז צעיר לא-דתי לחלוטין, וכיום הוא יהודי ירא-שמים ומדקדק במצוות."

פיוטים מילדות

משה (48) נולד בירושלים והוא מחובר אליה בכל נימי נפשו. כבר בעודו בן אחת-עשרה היה מצטרף לשירת הבקשות, הנאמרת בכל שבת בבית-הכנסת הספרדיים. "סבי היה חזן שנים רבות בבית-הכנסת בבגד", הוא מספר.

בנקוף השנים התמקצע וביסס את עצמו כאחד מגדולי הפייטנים בעולם. משה למד את השירה הספרדית-ירושלית, המצרית והחבלית. הוא שימש חזן במאות בתי-כנסת בארץ ובעולם, אך בימים הנוראים הוא מקפיד להישאר בארץ ודוחה הזמנות

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

הכנות לחג ולשבת

שאלה: כיצד עושים 'עירוב תבשילין' בערב ראש-השנה הקרוב?

תשובה: השנה חל ראש-השנה בימים חמישי ושישי. כדי שיהיה מותר לבשל ולעשות מלאכות בחג השני לצורך השבת תיקנו חז"ל לעשות בערב החג 'עירוב תבשילין' ('העירוב' מתיר עשיית מלאכות רק בחג השני לצורך השבת, אבל לא בחג הראשון לצורך החג השני או לצורך השבת).

מכיוון תבשיל חשוב (נתח בשר, דג, ביצה מבושלת או קופסת טונה או סרדינים) בשיעור 'כזית' (27 סמ"ק לפחות), וכמו-כן לחמנייה או פיתה בשיעור 'כביצה' (54 סמ"ק לפחות), ומניחים אותם למשמרת. בזמן שמייחדים אותם למטרה זו מברכים: "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם, אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על מצוות עירוב", ומוסיפים: "בעירוב הזה יהיה מותר לנו לאפות ולבשל ולהטמין ולהדליק נר ולתקן ולעשות כל

זרכינו מיום-טוב לשבת".

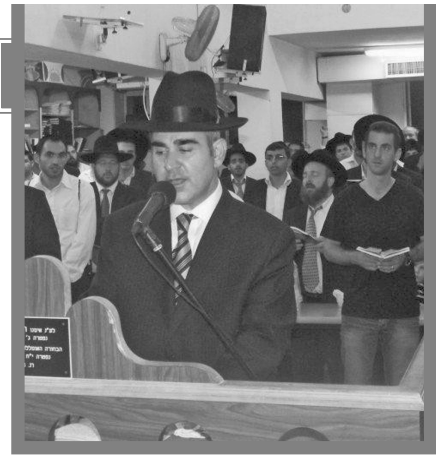
את הלחם והתבשיל יש לשמור (כמובן במקרה) לפחות עד שמסיימים לעשות בחג את כל ההכנות לשבת. ומצווה מן המובחר לברך על הלחם 'המוציא' (אם הוא כיכר שלמה) בסעודת שבת, ויש הנוהגים לברך עליו בסעודה שלישית.

את הבישולים וההכנות ביום השני יש לעשות בעוד היום גדול, כדי שיהיה אפשר ליהנות מהתוצאות בחג עצמו.

מי ששכח לעשות עירוב תבשילין, או עשה ונאכל העירוב בטרם הספיק להכין לשבת, ישאל רב מוסמך כיצד עליו לנהוג.

הדלקת הנרות: את הנרות של היום השני של ראש-השנה מדליקים מאש קיימת בליל החג השני, אחרי צאת הכוכבים (כפי המופיע בלוחות), כדי שלא להכין מהחג הראשון לשני. בחג השני, ערב שבת, מדליקים מאש קיימת לפני כניסת השבת (בזמן הקבוע בלוחות).

מקורות: טו"ש וש"ע אדמו"ר הק"ק סי' תקיד וסי' תקנז.

משה חבושה: לשמור על מקורות הפיוטים

אחת פגש אותי יהודי שהחל לשמור מצוות ואמר לי כי החל להתקרב בעקבות האזנה לפיוטים שלי", הוא מספר. כאשר אינו מפיט הוא יושב בבית-המדרש הסמוך לביתו והוגה בתורה. "העולם שלי הוא התורה והפיוט", אומר משה.

כואב לו שהמוזיקה המזרחית של היום השתנתה. "אני שומע לפעמים פייטנים שמנסים להיות מודרניים, משנים את הנעימות ומשליבים כלים חשמליים", הוא קובל. "זה לא מוסיף כלום, להפך. אני מתעודד שגדל היום דור של בני-תורה ספרדים שמקפידים על קצוץ של יוד בפיוטים".

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש.

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

שולחן שבת

לכל התורה בכרך אחד

שלוש שיחות לכל פרשה, מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש

להזמנות: טל' 1-718-6041020